

ρειαίαν του, ὡς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ ἱππικοῦ, διδάσκων εἰς τὴν σχολὴν τῶν Ὑπαξιωματικῶν, μεταβὰς συνώκησα μετ' αὐτοῦ (ἐν ὁδῷ Κάνιγγος ἀρ. 16) ἐπὶ ὑποτροφίᾳ, τὸ ἐπίλοιπον τῆς συντάξεως διανέμων εἰς τὰς τρεῖς θυγατέρας μου.

Θέατρον.

Ἐνταῦθα καὶ εἰς ἄλλην ἐπιμέλειαν προεκλήθην καὶ δὲν ἐνόμισα ἄσκοπον νὰ ἐπιδοθῶ. Τὸ ἀρχαῖον Θέατρον τοῦ Σανσώνη εἶχεν ἐνοικίαση δι' Ἑλληνικὰς παραστάσεις ὁ κ. Ταβουλάρης, αὐτὸς ἐκεῖνος, ὃν εἶχον ὑποστηρίξῃ ἄλλοτε ἐν Κωνσταντινουπόλει τόσον ἐπιτυχῶς, ὥστε τρεῖς οἰκίας, αἷς κέκτηται ἤδη ἐν Ἀθήναις, μοὶ ἐπέδειξεν ὡς προϊόντα τῶν ἐξ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς κερδῶν του. Ἐλθὼν λοιπὸν πρὸς ἐμὲ ὁ κύριος οὗτος, μοὶ ἐζήτησε ν' ἀπελελέσω ἐπιτροπὴν μετὰ τοῦ κ. Σ. Λάμπρου, Ν. Πολίτου, Δ. Μ. Καλλιφρονᾶ καὶ τοῦ κ. Καμπούρογλου, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Καὶ οὐδέποτε μὲν ἔπαυσα προσβεύων, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον ἐστὶ δι' ἡμᾶς ἐν τῶν σπουδαιότερων στοιχείων τῆς ἐθνικῆς προόδου, σχεδὸν ἐπίσης ἀναπόφευκτον, ὡς αὐτὰ τὰ δημόσια σχολεῖα· ἀλλ' οὐχ ἦττον εἶπον τῷ κ. Ταβουλάρῃ ὅτι, πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτοῦ, ἀπαιτεῖται κυβερνητικὴ ἐνέργεια, οὐδ' ἀρκεῖ ἰδιωτικὴ ἐπιτροπή, ἐν Κωνσταντινουπόλει δ' ὅτι ἐπέτυχον αἱ ἐμαὶ προσπάθειαι, διότι ἐγὼ ἦμην τότε ἐκεῖ ἡ ἀρχή. Ἐπειδὴ ὅμως τὸν εἶδον ἐπιμένοντα, ἐδέχθην, καὶ παρευρισκόμην σχεδὸν εἰς πᾶσαν παράστασιν. Ἡ ἱκανότης τινῶν ἐκ τῶν αὐτοδιδάκτων τούτων ἠθοποιῶν ἀληθῶς μ' ἐξέπληττε. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἦτο, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, παρὰ πᾶσιν ἀνάλογος, καὶ πᾶσα ἐνότης ἔλειπεν εἰς τὰς παραστάσεις. Ἄλλ' ὅ,τι πολὺ λυπηρότερον μ' ἐξέπληττε, ἦν ἡ ἐντελής ἀμεριμνεία τῆς Κυβερνήσεως, μὴ ἀντιλαμβανομένης τοῦ καθήκοντος, ὃ εἶχε, τοῦ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐξαιρέτου τούτου στοιχείου τῆς ἐθνικῆς προόδου, καὶ ἡ ἐν μέρει ἐξ αὐτῆς πηγάζουσα ἀδιαφορία τοῦ κοινοῦ. Ἡ περὶ τὸ Θέατρον μικρὰ πλατεία ἦν καὶ ἔμενε χῶρος εἰς ὃν ἐρρίπτοντο αἱ ἀκαθαρσίαι. Ἡ εἰς αὐτὸ

ἄγουσα ὁδός, σκοτεινή, ἄνευ οὐδεμιᾶς λυχνίας, ἦν βορβορώδης καὶ πλήρης παρεῤῥιμένων λίθων καὶ ἄλλης ὕλης οἰκοδομικῆς, ὥστε ἀκινδύνως ὑπὸ τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ Θέατρον δὲν διεβαίνετο. Ἄλλὰ καὶ οὗτοι ἦσαν ὀλίγιστοι· ἐκ τῶν κυβερνῶντων οὐδεὶς ποτέ· καὶ ἐν γένει τὰ θεωρεῖα ἔμενον σχεδὸν πάντοτε πάντα κενά, καὶ αὐταὶ τῆς αἰθούσης αἱ ἔδραι ὑπὸ σπανίων κατείχοντο· δι' ὃ καὶ μέχρι τέλους ὁ θίασος ἐν ἀπογνώσει κατέλιπε τὰς Ἀθήνας, καὶ μετέβη εἰς πόλεις ἐπαρχιακάς, ἔνθα ἔτυχε καλητέρας δεξιώσεως.

Ὀλλανδικὴ Ἐταιρεία.

Καὶ ἄλλη δέ τις μοὶ ἐπεβλήθη μέριμνα, ἦν καθῆκον ἐνόμισα νὰ δεχθῶ. Ἡ ἐν Ὀλλανδίᾳ πρὸ ὀλίγου συστάσα **Φιλελληνικὴ Ἐταιρεία**, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ διατηρήσῃ καὶ ἐκτείνῃ τὴν σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰ ἐν Εὐρώπῃ ἐκπαιδευτήρια, καὶ πρὸς τοῦτο ν' ἀντικαταστήσῃ καὶ τὴν παρ' ἡμῖν προφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς, ὡς μόνην ὀρθήν, εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐράσμου καθιερωθεῖσαν, εὐηρεστήθη νὰ με τιμήσῃ διὰ τοῦ τίτλου «Ἐπιτίμου Προέδρου,» ὃν ἐγὼ προθύμως ἐδέχθην, διότι αἱ περὶ προφορᾶς ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ αὐτῆς ἦσαν πάντοτε αἱ ἐμαί, καὶ εἶχον προσπαθήσῃ νὰ συστήσω καὶ εἰσαγάγω αὐτὰς καὶ ἐν Ἀμερικῇ, καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ. Ἄμα δ' ἐγκαταταχθεὶς εἰς τὴν Ἐταιρείαν, ἐσπέραν δέ τινα ἠγόρευσα διὰ μακρῶν ἐν τῷ Συλλόγῳ τῷ Παρνασσῷ περὶ τοῦ θέματος τούτου, καὶ ἠθέλησα καὶ δι' ἐφημερίδων νὰ προκαλέσω τὴν κοινὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, τοῦ κατ' ἐμὲ μεγάλως τὴν Ἑλλάδα ἐνδιαφέροντος· ἀλλὰ, δυστυχῶς, ἐκεῖναι, εἰς ἃς ἀπετάθην, ἦσαν ἐκ τῶν ἢ μόνα πολιτικά, ἢ μᾶλλον κομματικά, ἢ μόνον προσοδοφόρα ἄρθρα δεχομένων. Ἐκτοτε ἤλπισα νὰ κατορθώσω δραστηριωτέραν τινὰ ἐνέργειαν ὑπὲρ τῆς Φιλελληνικῆς Ἐταιρείας, συμπράξει τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Λάμπρου, ὅστις, ἐπὶ τῇ ἐμῇ προτάσει, ἐξελέγη ἐπίτιμος αὐτῆς γραμματεὺς, καὶ διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ ὑπ' αὐτῆς κατώρθωσα μὲν νὰ ψηφισθῇ ἔτησίᾳ τις